

15. DERS

Siyer

Coğrafyası'nın

Özellikleri

﴿وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنذِرَ يَوْمَ الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيهِ

فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ﴾

“Böylece biz, sana Arapça bir Kur’an vahyettik ki, şehirlerin anası olan Mekke’de ve çevresinde bulunanları uyarasın. Hakkında asla şüphe olmayan toplanma günüyle onları korkutasın. Onların bir grubu cennette, diğer bir grubu ise cehennemdedir.”

(Şura Sûresi, 42/7)

HİRA

- Siyer Coğrafyası neden özel ve değerli bir yerdir?
- Mekke’ye, Ümmü’l-Kurâ/Şehirlerin Anası denmesinin hikmetleri nelerdir?
- Mekke’nin Batnü’l-Ard/Yeryüzünün Göbeği olarak isimlendirilmesinin sebebi nedir?
- Gönderilen birçok peygambere zemin olan mekânların hep aynı yerler olmasının hikmetleri konusunda neler söylersiniz?
- Siyer Coğrafyasındaki geçmiş peygamberlerin ayak izlerine dair Efendimiz’in (sas) beyanları nasıl anlaşılmalıdır?

Siyer Coğrafyası dediğimiz zaman ilk aklımıza gelen yerler, Efendimiz’in (sas) doğup büyüdüğü, peygamberliğe muhatap olup on üç yıl kavmini İslam’a davet ettiği yer olan Mekke, tebliğ için gittiği ama o gün için olumlu cevap alamadığı ancak yıllar sonra İslam’ı kabul eden Taif ve imana sinesini açarak çok büyük bir adım atan böylece Yesrib iken Medine olan şehirdir. Bu üç şehir, Siyer Coğrafyası’nın merkezi olsa da, sadece Siyer’in cereyan ettiği zemini bu üç şehirden ibaret zannetmemek gerekir. Çünkü, Efendimiz’in (sas) mübarek ayaklarının az ya da çok bastığı her yer, bir şekilde sefer, davet mektubu ve elçi gönderdiği her belde, işaret edip, hedef olarak belirlediği her şehir ve kendinden önce gelen peygamberlerin yaşadıkları her yer Siyer Coğrafyası sayılır.

Peygamberlere ve binlerce hadiseye yataklık eden bu özel ve değerli coğrafya, birçok hususiyeti içerisinde barındırmaktadır. Bunların neler olduğu konusunda çok şey söylenebilir, ama biz en önemli gördüğümüz bir kaç hususu nazarlara vermek istiyoruz.

1- YERYÜZÜNÜN İLK YERLEŞİM YERİ OLMASI

İlk insan ve ilk peygamber olan Hz. Âdem (as) ile annemiz Hz. Havva'nın Cennet'ten dünyaya gönderildiğinde, rivayetlere göre Hz. Âdem, Hindistan'a (Seylan Adası'na) Hz. Havva ise Cidde'ye indirilmiştir. Bir müddet birbirlerini aramış, en son *Arafat*'ta buluşmuşlardır.¹ O günden sonrada hep orada yaşamışlardır. İnsanlık ailesi onlardan neşet ettiği için, yeryüzünün ilk yerleşim yeri de Mekke olmuştur. Mekke'nin, Kur'an'da **“Ümmü'l-Kurâ/Şehirlerin Anası”**² diye isimlendirilmesi de bundandır. İlk yerleşim yeri olan Mekke, kendinden sonra birçok şehre analık yapmıştır. İnsanlığın ilk ataları olan Hz. Âdem ile Hz. Havva'nın hayatlarının sonuna kadar Mekke'de yaşadıkları, Hz. Âdem'in vefat ettiğinde *Ebû Kubeys* dağının eteklerine,³ Hz. Havva'nın ise eşinden bir yıl sonra vefat ettiğini ve hemen yanı başına⁴ defnedildiği aktarılır.⁵ Dolayısıyla Siyer'in zemin itibari ile ana kalbi sayılan Mekke, yeryüzünün ilk yerleşim yeridir.

2- YERYÜZÜNÜN İLK MABEDİNİN MEKKE'DE OLMASI

Hz. Âdem, Hz. Havva ile birlikte Mekke'de yaşamaya başlayınca, Cennet'te meleklerin etrafını tavaf ettikleri Beytü'l-Mamur'u özlemiş, Allah'tan ibadet maksadı ile böyle bir evin dünyada da olmasını istemişlerdi. Rabbimizde bu izni verince, ya melekler, ya Hz. Âdem yeryüzünün ilk mabedi olan Kâbe'yi inşa etmişlerdi.⁶ Zaten Kur'an, yeryüzünün ilk mabedinin Kâbe olduğunu açıkça beyan etmektedir. Rabbimiz buyurur ki: **“Şüphesiz, âlemlere bereket ve hidayet kaynağı olarak, insanlar için kurulan ilk ev (mâbed), Mekke'deki (Kâbe)dir.”**⁷

Efendimiz de (sas) bu hakikati Hz. Ebû Zer'in bir sorusu üzerine açıklamaktadır. Hz. Ebû Zer bir gün Resûlullah'a, yeryüzünde kurulan ilk mescidin hangisi olduğunu sorar, Efendimiz (sas): **“Mescid-i Haram'dır”** der, Ebû Zer: **“Sonra hangisidir?”** diye sorar, Efendimiz: **“Mescid-i Aksa'dır”** der. Bunun üzerine Hz. Ebû Zer: **“İkisi arasında ne kadar zamanlık bir süre vardır?”** diye sorar, Efendimiz: **“Kırk yıl!”** der.⁸ Görüldüğü gibi Mescid-i Haram, yeryüzünün ilk mescididir, nasıl ki Mekke kendinden sonra tüm şehirlere analık yapmışsa, Kâbe'de, kendinden sonraki tüm mabetlere analık yapmıştır.

3- COĞRAFİ KONUMU İTİBARIYLA YERYÜZÜNÜN TAM MERKEZİNDE YER ALMASI

Tarihte Mekke, *Batnü'l-Ard/Yeryüzünün Göbeği* diye adlandırılmıştır.⁹ Gerçekten de yapılan bazı araştırmalar bunu doğrulamakta, Mekke'nin yerkürenin tam merkezi olduğunu

¹ Taberi, *Tarih*, c. 1, s. 121

² Şura Sûresi, 42/7

³ Sa'lebî, *Arâ'isü'l-Mecâlis*, s. 37

⁴ Suudi Arabistan'ın Cidde şehrinde Hz. Havva'ya nispet edilen bir kabir olduğu, Evliya Çelebi'nin bu kabri ziyaret ettiği, daha sonraları ise yıkıldığı söylenir. Ancak, Hz. Havva'nın Cidde'de vefat ettiği yönünde kaynaklarımızda her hangi bir bilgi yoktur. Bkz: Harman, Ömer Faruk, *TDV, İslam Ansiklopedisi*, c. 16, s. 545

⁵ İbn Esir, *el-Kâmil*, c. 1, s. 52

⁶ Ezrakî, *Ahbâru Mekke*, c. 1, s. 38

⁷ Âl-i İmran Sûresi, 3/96

⁸ Buhari, *Enbiya*, 10; Müslim, *Mesâcid*, 1, 2

⁹ Hamidullah, Muhammed, *İslam Peygamberi*, s. 36

söylenmektedir. Burası Dünya'nın tam merkezinde, göbeğinde ve üç önemli kıtanın kesiştiği bir bölgededir. Asya, Afrika ve Avrupa'nın en önemli birleşim noktasıdır. Bu konuda Siyer Atlası'nda şu bilgiler verilmiştir:

Mekke, yerkürenin merkezidir. Dr. Kemalüddin Hüseyin yeryüzündeki kible yönlerini tespit etmek amacıyla yeni bir harita üzerinde çalışırken, ilk çizgileri çizip, üzerine beş kıtanın resimlerini yerleştirdikten sonra birden bire onu dehşete düşüren bir olayı keşfeder. -Daha önce Mısırlı bir alim de *Mekke -i Mükkerreme*'nin, dünyanın merkezinde olduğu buluşunu yapmıştı.- Bunun üzerine ayakta iken bir elini *Mekke* şehrine doğru koyar, diğer elini de kıtaların etrafında yürütür ve sonuç olarak da yerkürenin üzerindeki karasal bölgelerin/kıtaların *Mekke*'nin etrafında düzenli bir şekilde dağıtılmış olduğu kanaatine varır. Bu durumda *Mekke*'nin yeryüzündeki karasal bölgelerin merkezi olduğunu keşfeder. Dr. Hüseyin, Amerika ve Avustralya'nın bulunmasından önceki kadim dünyanın bir haritasını da hazırlar ve aynı testi bu haritaya da uygular. Aynı şekilde bu haritada da *Mekke*'nin karasal bölgelerin merkezi olduğunu keşfeder ve bu durumun İslam davetinin başladığı devirlerdeki kadim dünya için de geçerli olduğunu görür.¹⁰

4- GÖNDERİLEN BİRÇOK PEYGAMBERE ZEMİN OLMASI

Kur'an'ın adını andığı birçok peygamber ve kıssalarını anlattığı *Ashâb-ı Kehf*, *Ashâb-ı Uhdud*, *Ashâb-ı Karye*, *Tübbâ Kavmi*, *Re's halkı*, *Sebeliler* ve daha niceleri, hep aynı coğrafyada yaşamışlardır. Bu peygamberlerin ortak zeminleri Nil ile Fırat arasında kalan yerlerdir. Ama özellikle Siyer'in kalbi sayılan *Mekke*, *Medine* ve *Kudüs* şehirleri, Hz. İbrahim, Hz. İsmail, Hz. İshak, Hz. Musa, Hz. Harun, Hz. Yakup, Hz. Yusuf, Hz. Zekeriya, Hz. İsa ve diğer peygamberlerin yaşadıkları zeminler olmuştur. Hz. Nuh zamanındaki tufan ile birlikte farklı bir hale giren *Mekke*, Hz. İbrahim ve ailesinin oraya gidip yerleşmeleri ve Kâbe'yi yeniden inşa etmeleri ile yeni bir sürece girmişti. O günden sonra da birçok hadiseye yataklık eden o coğrafya, gelecek son elçiye kadar da hep özel bir yer olarak varlığını devam ettirmişti. Efendimiz'in (sas) beyanları ile öğrendiğimiz bir hakikat var ki, diğer bazı peygamberler, zaman zaman *Mekke*'yi ve Kâbe'yi ziyaret etmişlerdi.

Abdullah b. Abbas'ın naklettiğine göre, Efendimiz (sas) bir seferinde *Mekke*'ye seksen kilometre mesafede olan *Usfân* vadisinden geçerken şöyle buyurmuştur: ***"Altlarında aba, üstlerinde alacalı kumaşlara bürünmüş vaziyette, Hz. Hûd ve Hz. Salih, yularlarını hurma lifinden yaptıkları iki kızıl genç deveyle Beyt-i Atik'i haccetmek üzere telbiye getirerek buradan geçmişlerdi."***¹¹

Başka bir gün ise *Ezrak* vadisinden geçerken: ***"Ben Musa Peygamberi, yüksek sesle telbiye getirerek, Allah'a yakarış halinde bu vadiden geçtiğini görür gibiyim."***¹² demiştir.

¹⁰ Sami el-Mağlus, *Siyer Atlası*, s.32

¹¹ Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, c. 1, s. 232

¹² Buhari, *Hac*, 30; Müslim, *İman*, 270

Dolayısıyla Siyer Coğrafyası içerisinde sadece Efendimiz'e (sas) ait değil, daha başka birçok peygambere dair hatıraları da barındırmaktadır.

5- TİCARİ/EKONOMİK SAHADA MERKEZİ BİR ÖZELLİĞİ OLMASI

Siyer Coğrafyası'nın en önemli hususiyetlerinden birisi de dini bir merkez olmasının yanında ticari/ekonomik bir merkez niteliği de taşımasıydı. Bu günkü uluslararası ticaret fuarlarını andıran panayırların birçoğu o bölgede kurulur, başta Hindistan , Çin, Bahreyn, İran, Yemen ve Şam bölgesi olmak üzere, dünyanın birçok farklı bölgesinden tüccarlar oraya gelir, bölge tüccarları da birçok ülke ve şehre ticaret için giderlerdi. *Mina, Mecenne, Zü'l Mecaz* ve *Ukaz* panayırlarında ciddi oranda bir ticaret yapılır, bölgenin iki liman şehri olan *Suhar* ve *Deba* ile birlikte, ticaretin büyük bir bölümü orada olurdu. O gün için ulaşım ve iletişim imkanlarının darlığı göz önüne alındığında, bu denli hareketli bir ticari yaşamın bu bölgede gerçekleşmiş olması, üzerinde düşünülmesi gereken önemli bir husustur. Eğer o bölge kuş uçmaz kervan geçmez bir yapıda olsaydı, ya da dünyaya kapalı kendi halinde bir yerleşim yeri olsaydı, peygamberlerin ve Efendimiz'in (sas) getirdikleri mesajlar bu kadar kısa bir zamanda dünyaya yayılamazdı. Nübüvvetin onuncu yılında başta Roma, Sasani, Habeşistan olmak üzere neredeyse hemen hemen o günkü merkezi nitelikte olan birçok yerde İslam'ın sesi duyulmaya başlamıştı. Bunu sağlayan en önemli vesilelerden biri kuşkusuz bölgenin ticari bir merkez olmasıydı.

Bugün, Batı'nın Ortadoğu diye isimlendirdiği coğrafya halen bu özelliğini devam ettirmektedir. Kızıldeniz, Basra Körfezi, Umman Denizi, Akdeniz, Nil, Fırat, Dicle ve daha birçok önemli nehir, ova, dağ ve bugün için her şeyden daha önemlisi, siyah altın denen petrol yataklarının büyük bir kısmının bu bölgede olması, bölgenin ticari bir merkez olma özelliğinin halen devam ettiğini göstermektedir.¹³

SİYER COĞRAFYASI'NIN İKLİMİ

Siyer Coğrafyası'nın iklimi de en az konumu kadar önemlidir ve üzerinde durulup araştırılması gereken önemli bir meseledir. Özellikle bu husus, insan karakterinin şekillenmesine etki etmesi bakımından önemlidir. Coğrafi şartların, arazi durumunun, denize uzaklık ve yakınlığın, icra edilen mesleklerin, yenilen gıdaların ve tabî ki iklimin insan yapısı ve nihayetinde ortaya çıkan medeniyetin oluşumundaki etkisi çok eski dönemlerden beri bilinen bir husustur. Şehirde yaşayanlarla köyde yaşayanların, dağda yaşayan ile denize yakın yerde yaşayanların, çölde yaşayan ile yeşil bir vadide yaşayanın, mizaç, karakter, huy ve duygu dünyasının farklılıklar göstereceği muhakkaktır. Meşhur İslam Sosyoloğu Tarihçi İbn Haldûn (v. 808/1406) bu hakikati anlamış ve üzerinde epey durmuştur.¹⁴

¹³ 2004 yılında kanıtlanmış petrol rezervleri en yüksek olan ilk beş ülkenin sıralaması şöyledir: *Suudi Arabistan:262.7* milyar varil; *İran: 132.5* milyar varil; *İrak: 115.0* milyar varil; *Kuveyt: 99* milyar varil. *B.Arap Emirlikleri:97.8* milyar varil. Detaylı bilgiler için bkz. http://web.itu.edu.tr/~pdgmb/question/faq_t.html#12

¹⁴ İbn Haldûn, *Mukaddime*, s. 259-268

Peki, eğer ırsiyet, coğrafi şartlar, iklim ve diğer bazı unsurlar, insan şahsiyetinin oluşumuna ciddi bir şekilde etki ediyorsa, evrensel olan bir dinin ilk muhataplarının, özellikle de Efendimiz'in (sas) belli bir coğrafyada yetişmesi ve çevresinden bu manada etkilenmesi, evrensel olma özelliğine engel teşkil etmez mi? Bu soruya verilecek cevap, elbette ki, etki edeceği şeklidir. Ancak, bölgenin özel şartları ve Efendimiz'in (sas) özel durumları bu etkiyi asgari düzeye indirmiştir. Bu konuda İbn Haldûn şunu söylemektedir:

... İmdi (güneyde ekvatorun başlayıp peş peşe kuzeye doğru giden yedi iklim içinde) dördüncü iklim umran bakımından en mutedilidir. Bunun civarında bulunan (güney ve kuzey taraflarından buna bitişik durumda olan) üçüncü ve beşinci iklim bölgeleri ise itidale çok yakındır. Bu iki iklimi takip eden (güneydeki) ikinci iklim ile (kuzeydeki) altıncı iklim itidalden ve normalden uzaktır. (Güneydeki) birinci iklim ile (kuzeydeki) yedinci iklim ise mutedil olmaktan çok daha fazla uzaktır. Bundan dolayıdır ki, ilimler, sanatlar, binalar, giyecekler, yiyecekler, meyveler, hatta hayvanlar ve canlılar, ortadaki bahis konusu üç iklimde (3. 4. ve 5. iklimlerde) oluşan her şey, itidal (ve kemal) hususiyetine sahiptir. Beden, renk, ahlak ve din bakımından en mutedil olan insanlar burada yaşarlar. Hatta nübüvvet (müessesesi bile) ekseriya burada mevcut olmuştur. (Fazla) güney ve kuzeyde olan iklimlerde peygamber gönderildiğine dair herhangi bir habere vakıf olmuş değiliz. Bunun sebebi, (sûret ve siret) beden ve ruh bakımından insan nevinin en mükemmeli olma özelliğinin sadece nebilere ve resullere has olmasıdır. Yüce Allah buyurur: (Ey peygamberler zümresi ve Muhammed ümmeti) **“Siz insanlar için ortaya çıkarılan en hayırlı bir ümmetsiniz.”**(Âl-i İmran, 3/ 110). Böyle olması peygamberlerin Allah katından getirdikleri şeyleri insanların tam olarak kabul etmeleri içindir.¹⁵

İbn Haldûn'un bu ifadeleri Nübüvvet meselesinin hep aynı coğrafyada ortaya çıktığı sorusunun bir cevabıdır. Biz meseleye özellikle Efendimiz (sas) ekseninde bakarsak şunu görürüz: Son vahyin, ilk muhatapları olan bölge insanı, Mekke, Medine ve Taif üçgeninde; çok çeşitli iklim şartlarında yaşıyorlardı. Mekke'de Afrika çöl iklimi, Medine'de Akdeniz iklimi, Taif'te ise Avrupa'nın güney sahillerinin ılık ve bol yağışlı iklimi hâkimdi.¹⁶ Böyle olunca birbirlerine yakın bu yerlerde, aynı mevsimde çok farklı iklim türlerini bir arada bulmak mümkün oluyordu. Bu çeşitlilik, bölge insanın şahsiyetinin şekillenmesinde doğrudan bir iklimin etkisini kırıyor, çok farklı ve çeşitli şahsiyetlerin oluşmasını sağlıyordu.

Bu konuya direk Efendimiz'in (sas) çerçevesinden baksak durum daha farklı gözükecektir. Hatırlanacağı üzere Hz. Peygamber (sas), sekiz yaşına kadar üç farklı belde de kalmış, üç farklı iklim, sosyal hayat ve kültür içerisinde yaşamıştı: *Mekke, Benî Sa'd, Bâdiye/Çöl, Medine...* Bu üç yerleşim yerinin Efendimiz'in (sas) şahsiyetinin şekillenmesine olumlu katkıları olmuştu. Sekiz yaşına kadar beş ayrı evde yaşamak zorunda kalması yine O'nun şahsiyetinin teşekkülüne olumlu manada etki etmiştir. Halbuki normal şartlar altında bakıldığında bu durum, herhangi bir çocuğun psikolojisini olumsuz etkilemesi beklenir.

¹⁵ İbn Haldûn, *Mukaddime*, s. 259

¹⁶ Hamidullah, Muhammed, *İslam Peygamberi*, s. 35

Efendimiz (sas) önce annesi Amine'nin yanında Mekke'de, sonra sütannesini Halime'nin yanında Benî Sa'd yurdunda, sonra babasının dayıları olan Neccaroğulları yurdunda Yesrib/Medine'de, dönüş yolunda annesi vefat edince Mekke'de dedesi Abdülmuttalib'in yanında ve en son dedesinin vefatından sonra amcası Ebû Talib'in yanında kalmıştır. Bu beş ayrı ev, Efendimiz'e çok şeyler kazandırmıştır. Mesela; Efendimiz farklı aile yapıları ile farklı insanlarla bir arada yaşamayı öğrenmiştir. Yetim olmanın dezavantajını (nazlı, kaprisli, alıngan yetişmeyi) bu beş ayrı evde kalarak aşmıştır. Küçük yaştan itibaren kendi ayakları üzerinde durmayı öğrenmiştir ve tabii bu beş ayrı evde üç önemli coğrafya, iklim ve kültür ile tanışmıştır. Böyle olması, Hz. Peygamber'in şahsiyetinde birçok güzel hasletin oluşmasını sağlamıştır.

Efendimiz'in (sas) şahsiyetinin şekillenmesine bir de irsiyet boyutundan baksak, burada da çok önemli bilgilere rastlarız. Malumunuz Efendimiz (sas) Hz. İbrahim'in ve oğlu Hz. İsmail'in (as) soyundan gelmektedir. Hz. İsmail, sonradan Araplaştığı için o soydan gelenlere ve *Arab-ı Müsta'ribe* denir. Araplar, Arab-ı Âribe/Asıl Araplar ve Arab-ı Müsta'ribe/Sonradan Araplaşanlar diye ikiye ayrılırlar.¹⁷ Efendimiz (sas) sonradan Araplaşan soya dâhildir. Bu kutlu soyun Adnan'dan başlayıp Abdullah'a kadar gelen yirmi nesil boyunca var olan soy ağacını çok iyi biliyor, ama Hz. İsmail'den başlayıp, Adnan'a gelen takriben yirmi nesil olan soy ağacını ise kısmen biliyoruz.¹⁸ Baba tarafından soyu en ince ayrıntılarına kadar bilinen Efendimiz'in, hepsi de aslında aynı soydan gelen o günün Mekke'sindeki diğer Kureyşlilerden ayıran çok temel bir hususiyet vardı. Bu hususiyet, Efendimiz'in (sas) ninelerinden kaynaklanıyordu. Efendimiz'in (sas) yirmi nesil boyunca nineleri çok farklı kabile ve aile mensubuydular. O hanımların, beşi Kureyş'in çeşitli ailelerinden, biri Medineli Neccaroğulları'ndan, biri Süleymoğulları'ndan, biri, Huzaâ kabilesinden, biri Ezdoğulları'ndan, üçü Kudâoğulları'ndan, biri Hüzeyloğulları'ndan, üçü Cürhümoğulları'dan, üçü Mudaroğulları'ndan, biri Adnanoğulları'ndan ve biri Cedisoğulları'ndandı.¹⁹ O günkü şartlar içerisinde bölgenin tamamı sayılacak bir düzeyde, böyle bağların olması hem Efendimiz'in (sas) şahsiyetinin teşekkülü noktasında bir çeşitliliğe sebep oluyor, hem de davetin bu kabilelere yayılması konusunda müspet manada etkileri oluyordu.

İşte Siyer Coğrafyası'nın değer, konum ve iklim çerçevesinde böyle bir önemi vardır. Bu konu ne kadar doğru anlaşılırsa, üzerine bina edilecek meselelerde o kadar doğru anlaşılacaktır.

DÂRÜ'L-ERKÂM

- Ticaret, İslam'ın mesajlarının dünyaya yayılmasının en önemli vesilelerindendir. Neden?
- Siyer Coğrafyası'nın günümüzde dahi ticari anlamda ciddi bir potansiyel olması nasıl anlaşılmalıdır?

¹⁷ Daha fazla bilgi için bkz: Yıldız, Hakkı Dursun, *TDV, İslam Ansiklopedisi*, c. 3, s. 272- 276

¹⁸ Bu nesillere ait bilgiler için bkz: Yıldırım, Muhammed Emin, *Hz. Peygamber'in Albümü*, s. 22-55

¹⁹ Daha fazla bilgi için bkz: Yıldırım, Muhammed Emin, *Hz. Peygamber'in Albümü*, s. 60-95

- Coğrafi konum, iklim, fiziki şartlar, irsiyet, sosyal yaşam (ticaret vs.) ve benzeri etkenlerin insan şahsiyetinin oluşumdaki etkileri için neler söylenebilir?
- İbn Haldûn, Nübüvvet'e yataklık eden mekânların hep aynı olmasını, oraların coğrafi şartlarına ve iklimlerine bağlamıştır. Bu iddia doğru mudur?
- Hz. Peygamber'in (sas) şahsiyetinin teşekkülünde coğrafi şartlar, iklim ve irsiyet ne kadar etkili olmuştur?

SUFFA

- SİYER COĞRAFYASI'NIN HUSUSİYETLERİNİ, DEĞER VE KIYMETİNİ İYİCE ÖĞREN Kİ, NÜBÜVVETİN NASIL BİR ZEMİNDE BAŞLADIĞINI DAHA İYİ ANLAYABİLESİN.
- HZ. PEYGAMBER'İN (SAS) NASIL YETİŞTİĞİNİ, HANGİ SÜREÇLERDEN GEÇTİĞİNİ İYİCE TALİM ET Kİ, NÜBÜVVET ÖNCESİ O KIRK YILLIK HAYATIN ÖRNEKLİĞİNDEN TAM ANLAMıyla İSTİFADE EDEBİLESİN
- MEKKE'NİN ŞEHİRLERİN ANASI OLDUĞUNU, YERYÜZÜNÜN İLK MABEDİNİN KÂBE OLARAK İNŞA EDİLDİĞİNİ HİÇBİR ZAMAN HATIRINDAN ÇIKARMA Kİ, O ÖZEL COĞRAFYAYA KARŞI ALAKANI HER DAİM KORUYABİLESİN.
- TİCARETİN İSLAM'IN MESAJLARINI BAŞKALARINA ULAŞTIRMA NOKTASINDAKİ ETKİSİNİ UNUTMA Kİ, SEN DE BU ALANI BİR TEBLİĞ VE DAVET İMKÂNINA DÖNÜŞTÜREBİLESİN.
- COĞRAFI ŞARTLARIN, İKLİMİN VE İRSİYETİN İNSAN KARAKTERİNİN ŞEKİLLENMESİNDEKİ TESİRİNİ İYİCE ANLA Kİ, BU BİLGİLERİ MUHATAPLARINI TANIMA NOKTASINDA KULLANABİLESİN.